

GEC NERA

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA **ECOLOGICAL COOPERATION GROUP NERA**

325600 - ORAVITA Str.1 Decembrie 1918 nr.60 etaj 2 Judetul Caras Severin
Telef. 0255-571224, 0255-572026, 0722 437 197 , fax 0255- 572026
www.gecnera.ro, E-mail: gecnera@yahoo.com

Nr. 1422/CIVIC 19/30.05.2013

RAPORT DE MONITORIZARE ALTERNATIVĂ A AGRESIUNILOR ÎMPOTRIVA MEDIULUI ÎN ZONA PARCULUI NATURAL PORȚILE DE FIER

Mai 2013

I. Scopul monitorizării alternative a activităților ilegale care agresează factorii de mediu și biodiversitatea din zona Parcului Natural Porțile de Fier

Monitorizarea alternativă, prin activități de voluntariat, a stării mediului în zona Parcului Natural Porțile de Fier reprezintă una din activitățile principale ale Grupului Ecologic de Colaborare Nera în cadrul proiectului *Activități de watchdog și advocacy destinate stopării activităților antropice ilegale în aria Parcului Natural Porțile de Fier* finanțat prin Fondul de Inovare Civică.

Prin această activitate voluntarii, care activează în cadrul centrului de voluntariat al GEC Nera, colectează informații privind starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona acestei arii naturale protejate precum și despre cele mai frecvente și relevante fenomenele de agresiune împotriva mediului provocate de activitățile antropice ilegale.

Informațiile sunt percepute la nivelul simțurilor umane de bază iar abilitățile de selectare a acestor informații, în funcție de relevanța lor pentru scopul propus, au fost dobândite de către voluntari în urma unui curs de abilitare.

Informațiile colectate sunt înscrise în formulare (fișe) de monitorizare alternativă a mediului iar pe baza lor, GEC Nera întocmește rapoarte periodice, incluzând concluzii privind starea mediului și recomandări privind direcții de acțiune pentru autoritățile direct responsabile de implementarea politicilor publice de protecția mediului și pentru agenții economici care agresează mediul din această zonă. Ulterior aceste rapoarte sunt distribuite tuturor factorilor interesați (autorități, presă, populația locală, agenți economici, ONG-uri, etc) cerându-se totodată și un punct de vedere în legătură cu acțiunile pe termen scurt și mediu ce urmează a fi întreprinse pentru stoparea agresiunilor împotriva mediului din aria PN Porțile de Fier.

Rapoartele de monitorizare au rolul de a furniza informații alternative din zona societății civile și de a contribui la fundamentarea de decizii corecte care să prevină și să stopeze fenomenele de agresiune împotriva mediului și în special împotriva patrimoniului natural al PN Porțile de Fier. În același timp aceste rapoarte reprezintă o atitudine civică și o implicare concretă asumată de către GEC Nera în numele cetățenilor afectați de impactul negativ al agresiunilor împotriva mediului.

II. Zona și perioada de monitorizare

În 25 mai 2013 voluntarii GEC Nera au realizat o monitorizare a Parcului Natural Porțile de Fier pe următoarele sectoare:

-teritoriul comunei Socol , incluzând 5 km pe malul stâng al Dunării în localitatea Baziaș, rezervația naturală Balta Nera – Dunăre, rezervația naturală Baziaș, rezervația naturală Ostrovul Calinovăț.

-pe teritoriul orașului Moldova Nouă și comunei Coronini incluzând 6 km pe malul Dunării, iazul de decantare a apelor de mină Tăușani – Boșneag al SC Moldomin SA și următoarele obiective ale patrimoniului natural: zona umedă

Ostrovul - Moldova Veche (arie de protecție specială avifaunistică), punctul turistic Stâncă Babacai – Coronini, punctul turistic peștera Gaura cu Muscă.

-pe teritoriul comunelor Sichevița și Berzasca, incluzând 5 km pe malul stâng al Dunării.

III. Starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona monitorizată.

a) Apa

Apa fluviului Dunărea a oferit vizibilitate obiectelor scufundate până la adâncimea de 35 cm în Coronini în dreptul punctului turistic Gaura cu Muscă și până la 28 cm în portul Moldova Nouă.

Pe întregul traseu monitorizat, pe malul stâng al Dunării, există depozitate ambalaje de plastic iar pe suprafața apei s-au observat în permanență pelicule și dăre de carburanți și grăsimi, ambalaje de plastic și deșeurile din lemn.

Concentrațiile cele mai mari de ambalaje de plastic au fost observate în golful Dunării de la Baziaș, în rezervația naturală Balta Nera – Dunăre și la punctele turistice Gaura cu musca și stâncă Baba Caia din Comuna Coronini.

Începând de la o distanță de 3 m de mal apa din Dunăre are miros caracteristic de ape uzate de canalizare.

În albie, în zona podurilor, și pe malurile pârâurilor Valea Mare din interiorul localității Moldova Nouă, Valea Berzasca din interiorul localității Berzasca și Radimna din interiorul localității Radimna și Pojejena există cantități mari de ambalaje de plastic și deșeurile menajere.

b) Solul și formațiunile geologice

Pe întregul traseu al DN 57 și DN 57A există abandonate ambalaje de plastic pe ambele părți ale drumului. Concentrații mai mari de ambalaje există în cele cca 25 de câmpuri improvizate (în general locuri de pescuit) situate pe malul stâng al Dunării, pe teritoriul comunelor Socol, Coronini, Sichevița și Berzasca.

Cea mai mare concentrație de ambalaje a fost înregistrată pe teritoriul zonei umede Balta Nera – Dunăre, atât pe malul stâng al Dunării cât și în delta râului Nera (comuna Socol), pe o suprafață de cca 4 ha. În delta Nerei ambalajele se depun de regulă la viituri când arborii și tufișurile de aici reprezintă un filtru de reținere pentru asemenea materiale.

La 2,0 km de la ieșirea din orașul Moldova Nouă, pe DN 57, spre localitatea Coronini, între șosea și malul Dunării este amplasat Iazul de Decantare Bosneag Extindere al SC Moldamin Moldova Nouă care ocupă o suprafață de cca 151 ha.

Pe amplasamentul Iazului de Decantare Bosneag Extindere este depozitat sterilul rezultat în urma procesului de separare a apei reziduale prin decantare.

În perioadele cu vânt puternic în zona Iazului s-a putut observa antrenarea pulberilor de steril provocând efectul de poluare.

Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul că cel mai recent fenomen de deflație a avut loc în perioada octombrie – decembrie 2012 ocazie cu care au fost poluate cu reziduri provenind din această zonă localitățile și terenurile din Moldova Veche, Moldova Nouă, Măcești din România și Vinci, Požeženo, Veliko Gradište din Serbia.

În raport cu situația din anii anteriori, pe suprafața stâncii Babacai – punct de interes turistic amplasat în apele Dunării imediat la ieșirea din localitatea Coronini spre Berzasca), au apărut numeroase fisuri. Din informațiile oferite de localnici rezultă că în fiecare an, după ciclurile de îngheț-dezghet, din această stâncă sunt dislocate bucăți mari fapt pentru care Stanca Babacai se deteriorează în permanență.

La 1,5 km de la ieșirea din orașul Moldova Nouă, pe DN 57, pe partea stângă a șoselei, există resturi ale unei deponii improvizată de deșeurile, ambalaje și gunoier menajer pe o suprafață de cc. 800 mp.

Pe sectorul comunelor Sichevița și Berzasca s-au executat pe malul Dunării construcții în locuri incluse, conform zonării interne a parcului, în zone de protecție integrală.

În interiorul zonelor de protecție integrală de pe teritoriul comunei Pojejena există depozite vechi de moloz.

Pereții peșterii Gaura cu Muscă sunt, în mare parte, acoperiții cu inscripții lăsate de turiști. Accesul la peșteră este cu grad mare de risc deoarece nu este asigurat contra posibilelor accidentări prin cădere de la înălțime.

c) Aerul

Informațiile prezentate de localnicii din Moldova Veche, Moldova Nouă, și Coronini confirmă faptul că, în urma fenomenelor de deflație care au avut loc pe suprafața iazului de decantare Bosneag – Extindere din Moldova Nouă în martie 2013, aerul a fost greu respirabil iar vizibilitatea redusă.

d) Biodiversitatea

În rezervația naturală Balta Nera – Dunăre ambalajele de plastic depozitate în delta Nerei sufocă vegetația și perturbă habitatul păsărilor de apă.

În rezervația naturală Râpa cu Lăstuni din Valea Divici, lăstunul de mal (*Riparia riparia*) a părăsit habitatul din abrupturile argiloase de pe margine drumului Pojejena – Socol. S-a observat refacerea habitatului în abrupturile malurilor din zona golfului Dunării din zona rezervației naturale Balta Nera – Dunăre.

Conform unor constatări anterioare ale GEC Nera și a unor informații furnizate de către cetățenii din zonă, în interiorul zonei de protecție integrală din Delta Nerei se practică în mod frecvent braconajul la fauna piscicolă. În această zonă s-au găsit urme proaspete ale accesului cu mașini de teren care au distrus covorul vegetal.

În zona de protecție integrală Ostrovul Moldova Veche, cu ocazia unor monitorizări anterioare, au fost găsite tuburi de cartușe de vânătoare ca dovadă a practicării braconajului în această zonă.

Pe întreg traseul monitorizat există resturi arse de arbori tineri în dreptul a 8 vetre de foc.

e) Turismul

La punctele turistice importante de pe traseu lipsește prezentarea locului și „povestea” ca mijloc consacrat de promovare a turismului.

Nu au fost observate lucrări de valorificare în scopuri turistice precum și de protecție și conservare a stâncii Baba Caia, care este cel mai important element de simbolistică a Clisurii de Sus a Dunării și care se degradează în permanență datorită intemperiei atmosferice.

Pe un post local de radio, un ONG face în permanență promoție Parcului Natural Porțile de Fier folosindu-se termenul de parc național fapt care provoacă confuzii și dăunează vizibilității parcului. Promoția este finanțată din Fondul Național de Mediu.

Pe întregul traseu monitorizat nu există campări autorizate iar practicarea turismului neorganizat lasă în urmă cantități mari de deșeurii din plastic, gunoi menajer și vetre de foc.

Pe teritoriul comunelor Pojejena și Socol 5 panouri informative referitoare la parc au fost vandalizate sau deteriorate.

IV. Recomandări pentru îmbunătățirea politicilor publice de mediu în zonelor monitorizate.

a) Măsuri din partea autorităților publice centrale și locale.

- Realizarea unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivel de comună/oraș cu includerea în sistem a ariilor naturale protejate. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul POS Mediu - Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate.

- Realizarea de parteneriate public – private, cu investitori interesați în amenajarea unor campări ecologice în zonele permise ale PN Porțile de Fier pe

traseele turistice de pe malul Dunării, Valea Radimnei și Ciucarul Mare. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul PNDR măsura 313.

- Realizarea unei infrastructuri de vizitare adecvată pentru PN Porțile de Fier. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul POS Mediu - Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protejarea naturii ; POR - Axa Prioritară 5 - Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului și PNDR - Axa 3.1.3 - Încurajarea activităților turistice.

-Implementarea unui proiect de conservare a stâncii Baba Caia. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul PNDR - Axa 3.1.3 - Încurajarea activităților turistice.

-Realizarea unui sistem eficient destinat cunoașterii și acceptării de către populație și turiști a regimului ariilor naturale protejate și promovării patrimoniului natural și cultural - istoric. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul POS Mediu - Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protejarea naturii și PNDR - Axa 3.1.3 - Încurajarea activităților turistice

-Colectarea de urgență a ambalajelor și deșeurilor menajere din locurile de campare improvizate și de pe cursurile de apă din interiorul localităților și din zona ariilor naturale protejate.

-Implementarea de proiecte privind stabilizarea depozitului de deșeuri miniere Tăușani - Boșneag și reconstrucția ecologică a suprafețelor de teren agricol afectate. Costurile pot fi suportate de la bugetul de stat sau prin accesarea fondurilor UE în cadrul POR: AP 4 Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local, DMI 4.2 Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități, după lămurirea în prealabil situației juridice a acestor incinte și transferul lor în patrimoniul autorităților publice locale sau județene.

-Intensificarea controalelor din partea Administrației Parcului Natural Porțile de Fier, Primăriilor, Inspectoratului Județean al Gărzii de Mediu, Inspecției Silvice și de Vânătoare Timișoara; Inspecției Sanitar – Veterinare Caraș – Severin, Inspectoratului Județean de Poliție Caraș – Severin și Administrației Apele Române în scopul prevenirii, diminuării și stopării fenomenelor de agresiune împotriva patrimoniului natural.

Colectiv de redactare:

- *Cornel Popovici Sturza* –consultant proceduri de monitorizare alternativa a mediului (GEC Nera)
- *Elena Ciomaga* -consultant privind regimul de protecție și conservare al PN Porțile de Fier (APM CS)
- Ileana Rotaru* -consultant comunicare (independent)

Notă:

Raportul s-a realizat prin procesarea a 22 de fișe de monitorizare alternativă a mediului, întocmite de către voluntari în perioada de monitorizare.

Aceste documente cuprind informații suplimentare, probe (acolo unde este cazul) , imagini, și pot fi puse la dispoziția celor interesați de către GEC Nera.

